

Handläggare
Evrin Erdal
Telefon: 08 508 29 611

Till
Kommunstyrelsen

Stockholms stads näringslivspolicy

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Stockholms stads näringslivspolicy*, i enlighet med bilaga 1, godkänns.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge alla bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta *Stockholms stads näringslivspolicy*, i enlighet med bilaga 1.
3. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska implementera *Stockholms stads näringslivspolicy* i samband med upprättande av verksamhetsplaner och budget för kommande år.

Sammanfattning

Enligt det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget 2019 har kommunstyrelsen tillsammans med Stockholm Business Region AB och i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser tagit fram ett förslag till en stadsövergripande näringslivspolicy. Stockholms stads näringslivspolicy syftar till att vägleda stadens näringslivsarbete och vara ett strategiskt verktyg för att verka för kommunfullmäktiges mål *Stockholm är en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* samt att *Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv*. Den är i första hand ett internt dokument för Stockholms stad och målgruppen är främst anställda i stadens egna verksamheter.

Förslaget till näringslivspolicy lägger fast stadens övergripande inriktning, definierar ansvarsområden och ska ge tydlig vägledning och lägga grunden för ökad insikt och kunskap hos stadens medarbetare om näringslivets betydelse. Fyra fokusområden har definierats där staden behöver stärka sitt näringslivsarbete:

1. Stimulera tillväxt och företagsamhet
2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning
3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

4. Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick i kommunfullmäktiges budget 2019 i uppdrag att tillsammans med Stockholm Business Region AB och i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser ta fram en näringslivspolicy.

Stadsledningskontoret har under våren 2019 i samarbete med Stockholm Business Region AB tagit fram ett förslag till näringslivspolicy för Stockholms stad. Policyn har utarbetats i dialog med representanter från berörda nämnder och bolagsstyrelser samt stadens styrgrupp för näringslivsfrågor. Arbetet har utgått från tidigare genomförda förstudier och rapporter, styrdokument som berör området samt utarbetats parallellt med revidering av Vision 2040.

Utgångspunkter i arbetet

Stockholmsregionen spelar i kraft av sin storlek och sin stora kunskapsstock en avgörande roll för tillväxten i hela landet. Stockholms stad har ett starkt näringsliv och är en attraktiv plats att verka på som företagare. Näringslivet är diversifierat och består av en mångfald av branscher där drygt 80 procent av Sveriges samtliga näringsgrenar finns representerade. Totalt finns ca 83 000 arbetsställen med drygt 680 000 arbetstillfällen i staden. De flesta företag är små, ca 45 procent har 1-4 anställda. Endast ett 40-tal företag har över 1 000 anställda, samtidigt är dessa företag mycket viktiga för arbetsmarknaden då de står för en fjärdedel av jobben i Stockholm.

Den goda konjunkturen i Stockholm har de senaste åren varit en drivande motor i en den regionalt starka arbetsmarknaden. Även om näringslivet på de flesta områden i nuläget bedöms ha en god utveckling kommer konjunkturen förr eller senare att mattas av. Sveriges och därmed Stockholms ekonomi är starkt beroende av hur världsekonomin utvecklas. Det mesta pekar på att den svenska ekonomin är på väg in i en avmattningsfas, men enligt Konjunkturinstitutet väntas högkonjunkturen trots det bestå de närmaste två åren. Den inhemska konjunkturen har drivits av en stor efterfrågan på nya bostäder och bostadsinvesteringarna har legat på historiskt höga nivåer. Sedan inledningen av 2018 har bostadsinvesteringarna minskat betydligt och nedgången väntas fortsätta under 2019. Staden måste ha beredskap för att ekonomin kommer att mattas av och att den regionala arbetsmarknaden och näringslivet står inför svårare ekonomiska tider. För att främja sysselsättning och kunna möta näringslivets behov inte minst i

tuffare ekonomiska tider, behöver stadens näringslivsfrämjande arbete vässas ytterligare.

Att Stockholm har ett gott företagsklimat är centralt för att befintliga företag ska kunna verka och växa samt att nya företag vill etablera sig i Stockholm. Enligt Svenskt Näringslivs ranking har företagsklimatet försämrats på senare år. Stockholms stad ligger bra till i rankingen i de delar av undersökning som bygger på statistik om marknadsförsörjning, kommunalskatt, entreprenader, andel i arbete, företagande och nyföretagsamhet. I den del av rankingen som baseras på enkätsvar kopplat till bland annat attityder, service och tillämpning av lagar och regler presterar Stockholm mycket sämre. En annan viktig indikator är uppföljningen av stadens myndighetsutövning och service gentemot företag. Nöjdheten med stadens sammantagna myndighetsutövning ökade år 2018 från NKI 71 till NKI 74 (nöjd-kund-index). Samtidigt finns det några verksamhetsområden där resultaten ligger på en alltför låg nivå och har gjort det under en lång tid. Målbilden för staden bör vara att samtliga områden ska ha ”Högt” i betygsskalan, vilket motsvarar resultat över 70. För att Stockholm ska vara den mest attraktiva staden för inhemska och internationella företag att etablera sig i krävs det att näringslivsperspektivet är en naturlig del av stadens arbete och att staden agerar rättssäkert, effektivt och proaktivt i kontakterna med näringslivet. Stadens medarbetare har central betydelse för ett gott företagsklimat och behöver få en djupare förståelse för näringslivets betydelse. Servicefaktorer som tillgänglighet, attityder, rättssäkerhet, kompetens och bemötande behöver ses över och utvecklas kontinuerligt. En annat viktigt utvecklingsområde är att göra stadens information lättillgänglig och begriplig.

Även om tillväxten i Stockholms stad är god ser förutsättningar olika ut runt om i staden. Stadens arbetstillfällen koncentreras främst till innerstaden och Kista. Sedan år 2018 har den så kallade arbetsplatskvoten som mäter kvoten mellan natt- och dagbefolkning minskat i hela ytterstaden med undantag av Kista. Ett viktigt mål är att minska dagens regionala obalans av arbetsplatser med en stor koncentration i innerstaden och norrort. För en jämlik utveckling krävs insatser som kan locka företag och institutioner att etablera sig där marknadsförutsättningar och god tillgänglighet finns i södra Stockholm. En stor potential för kontor finns i innerstadsnära stadsutvecklingsområden som Söderstaden, Liljeholmen, Älvsjö och Årstaberget. För stadsbyggandet är det viktigt att skapa blandade stadsmiljöer med attraktiva lokaler i goda lägen i hela staden.

Arbetsförmedlingens prognos för 2019 visar att arbetsmarknaden i Stockholm fortsätter att utvecklas starkt med en hög efterfrågan på arbetskraft. Samtidigt finns flera stora utmaningar, så som den regionala kompetensbristen. Det råder en obalans mellan arbetsgivarnas efterfrågan och arbetskraftsutbudets kompetens. Fortsatt har också många inskrivna arbetslösa en svag position på arbetsmarknaden. Stockholms stad måste bli ännu bättre i arbetet med att öka tillgången till kompetens på arbetsmarknaden och en viktig del är att utveckla samverkan med näringslivet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets avdelning för kvalitet och stadsutveckling och staben i samarbete med Stockholm Business Region AB.

Ärendet

Näringslivspolicyn syftar till att vägleda stadens näringslivsarbete och vara ett strategiskt verktyg för att uppfylla kommunfullmäktiges mål:

- *En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt*
- *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv*

Näringslivspolicyn ska bidra till att staden utvecklar organisation och arbetssätt för att bli mer näringslivsfrämjande och att förståelsen för näringslivets betydelse och näringslivsfrågor ökar inom staden. Policyn är i första hand ett internt dokument för Stockholms stad och målgruppen är främst anställda i stadens egna verksamheter.

De övergripande målen för stadens näringslivsarbete specificeras i fokusområden som syftar till att få nya företag att starta och befintliga företag att växa, vilket i sin tur leder till ökad tillväxt och nya arbetstillfällen. Utgångspunkterna är följande:

Stadens organisation och arbetssätt ska vara näringslivsfrämjande och förståelsen för näringslivets förutsättningar och behov ska vara hög i stadens verksamheter. Hela Stockholm ska kunna erbjuda trygga, välfungerande och innovativa miljöer för företagande.

Intern samverkan ska öka för att staden ska kunna vara proaktiv, smidig och serviceinriktad i relationerna med näringslivet. Kommunikation och kontaktvägar ska utvecklas för att skapa tydliga ingångar, bättre service och effektivare myndighetsutövning.

Näringslivsperspektivet ska stärkas i stadsutveckling för att säkerställa att näringslivets behov tas med i ett tidigt skede i planeringsprocessen och ges goda förutsättningar att långsiktigt verka i staden.

Näringslivet ska ses som möjliggörare i arbetet med att uppfylla stadens mål kring platssamverkan, integration och hållbarhet. Långsiktiga samarbeten ska finnas kring kompetensförsörjningsfrågor.

Fokusområden

Policyn pekar ut fyra fokusområden där insatser bedöms ha positiv effekt för ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen och ett inkluderande samhälle. Fokusområdena är valda utifrån att insatser inom dessa områden bedöms göra största nytta och/eller att näringslivsperspektivet behöver förstärkas inom dessa områden. För vart och ett av de fyra fokusområdena beskrivs utgångspunkter, önskad effekt, åtgärder, samt samordning och organisation.

Fokusområde 1 - Stimulera tillväxt och företagsamhet

Fokusområdet beskriver vikten av att goda förutsättningar för företagande för en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling. Staden ska genomsyras av en förstående och tillmötesgående inställning som stimulerar företagande, entreprenörskap och innovationer och som erbjuder mötesplatser för dialog. Staden ska främja en ökad tillväxt genom att underlätta för näringslivets etablering och tillhandahålla en tydlig serviceprocess, för både stora och små företag.

Fokusområde 2 - Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning

Fokusområdet beskriver att näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete och att alla stadens medarbetare ska agera näringslivsfrämjande. Fokusområdet handlar om att förenkla och förtydliga processer och arbetssätt kring myndighetsutövning, kommunikation, kontaktvägar, regelverk och digitalisering. Samverkan är en central del för de nämnder som ansvarar för myndighetsutövning inom sina respektive verksamheter inom staden. Samsyn, helhetsgrepp och kunskap om andra nämnders tillståndsprocesser ska finnas.

Fokusområde 3 - Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

Fokusområdet beskriver vikten av att näringslivets behov tas med tidigt i stadsplaneringen och stadsutvecklingsprocesserna. Staden behöver verka för en attraktiv stadsmiljö med god framkomlighet där frågor som berör företagets vardag och närmiljö är prioriterade.

Trygghet och platssamverkan är också viktiga delar. Stockholm ska vara en växande och attraktiv stad som lockar människor, företag och besökare från hela världen. Staden behöver en god tillgänglighet för både medborgare och företag för att ge alla möjlighet att utvecklas.

Fokusområde 4 - Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

Fokusområdet beskriver hur god samverkan med näringslivet är av vikt för att för att möta näringslivets behov av utbildning och kompetens. Det handlar om att erbjuda attraktiva och relevanta utbildningar, att skapa förutsättningar för en god matchning och att kunna säkerställa att kompetens finns.

Ansvarsfördelning och samordning

Näringslivspolicyn pekar ut ansvarsfördelning för det kommunala näringslivsuppdraget och hur samverkan i staden ska öka.

Utgångspunkten är att samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till kommunfullmäktiges mål att Stockholm ska vara en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt samt ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Kommunstyrelsen ska genom stadsledningskontoret leda och samordna stadens strategiska näringslivsarbete, klargöra ansvar samt följa upp arbetet. Kommunstyrelsen ska även föreslå större satsningar. En styrgrupp för näringslivsfrågor under stadsdirektörens ledning ska leda stadens strategiska näringslivsarbete med representanter från relevanta nämnder och bolag.

Huvudansvar för stadens näringslivsuppdrag ligger på Stockholm Business Region AB. Bolaget ska samordna och utveckla regionen tillsammans med näringslivet och investerare. Vidare ska bolaget leda, stödja, samordna och utveckla stadens näringslivsarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser har uppdraget att säkerställa att deras arbetssätt genomsyras av ett näringslivsperspektiv samt att, inom ramen för sina budgetuppdrag, möta kommunstyrelsen och Stockholm Business Region AB i näringslivsfrågor som berör deras verksamhet.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

I linje med det uppdrag som formulerats i kommunfullmäktiges budget har stadsledningskontoret tillsammans med Stockholm

Business Region AB och i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelser tagit fram ett förslag till näringslivspolicy för staden. Arbetet med att ta fram policyn har utgått från kommunfullmäktiges mål att Stockholm ska vara en hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt samt ha Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Ett starkt företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till jobb, ökad skattekraft och bättre välfärd. Näringslivet är också centralt för att Stockholms stad ska klara av att möta de utmaningar som staden och regionen står inför, inte minst för att hitta lösningar för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar stad. För företagen gäller det mer än någonsin att snabbt kunna ompröva och förbättra sin verksamhet för att vara konkurrenskraftiga. Kommuner behöver följa med i utvecklingen. Många av de myndighetskontakter och frågor som företagen möter i sin vardag, inte minst avseende myndighetsutövning, är inom stadens rådighet. Många gånger handlar det om enkla åtgärder men som för en enskild företagare kan vara avgörande. Ökad samordning och samverkan inom stadens verksamheter är av stor betydelse för att främja näringslivet i Stockholm. Arbetet med policyn har utgått från hur staden kan förbättra intern organisation och interna processer för att möta företagens behov av rättssäker, effektiv och proaktiv ärendehantering och service.

För att stadens verksamheter ska bli effektivare och bättre möta näringslivets behov behöver ett antal utmaningar lösas. En utmaning är att det saknas en gemensam syn kring ansvar och mandat mellan nämnder och bolagsstyrelser. Det gäller inte minst ansvarsfördelningen och prioriteringarna i de näringslivsrelaterade uppdrag som spänner över flera nämnder och bolag. Näringslivspolicyn strävar efter att möta behovet av en tydligare rollfördelning. Stockholms stad som organisation ska uppfattas som trovärdig, kompetent och lösningsorienterad och det ska finnas långsiktiga förutsättningar för näringslivet att växa och utvecklas. Enklare regelverk kring tillståndsfrågor och tydliga kontaktvägar är av vikt för att skapa en positiv inställning till stadens myndighetsutövning. En tydlig fördelning av ansvar för näringslivsfrågorna inom staden ska också bidra till att göra stadens medarbetare medvetna om sin egen roll för att förbättra stadens företagsklimat.

Den interna samordningen är central för att näringslivet ska uppfatta staden som effektiv och serviceinriktad. Stadens nämnder och bolag

är idag organiserade på olika sätt. En del arbetar utifrån en geografisk indelning och andra mer utifrån verksamhetsområden. Stadens nämnder och bolag måste överbrygga skillnader i organisation och utveckla samverkan för att näringslivet ska uppleva staden som en part. Staden ska ha tydliga kontaktvägar in för att göra det enkelt för företagen och uppfattas som samordnad och koordinerad.

Genom att etablera en gemensam plattform, tydliggöra ansvarsfördelning och förbättra förutsättningarna för samverkan i staden är näringslivspolicyn ett strategiskt bidrag till att företagsklimatet kan utvecklas och stärkas. Näringslivspolicyn ska utgöra ett stöd för nämnders och bolagsstyrelserns arbete och pekar ut behovet av utvecklingsarbetet för att nå stadens målsättningar inom näringslivsuppdraget. Utvecklingen av näringslivsarbetet enligt kommunfullmäktiges mål ska konkretiseras i nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplaner. Där det finns behov av extra samordningsinsatser ska särskilda handlingsplaner tas fram. Handlingsplaner tas fram i samverkan med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region AB.

Stadens näringslivspolicy syftar till att förbättra stadens organisation och processer och har utgått från ett stadsövergripande perspektiv. Branscher, riktade satsningar mot prioriterade grupper och anpassade insatser eller samordning baserat på lokala behov lyfts inte fram eller pekas ut i policyn men är viktigt för stadens arbete för ett bättre företagsklimat med möjligheter för alla att starta och driva företag. Detta arbete ska lyftas fram i nämnders och bolagsstyrelserns verksamhetsplaner eller i de särskilda handlingsplanerna. I det arbetet kommer arbetet med att verka för ökad jämställdhet och Agenda 2030:s globala mål tydligare synliggöras.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige godkänner *Stockholms stads näringslivspolicy*, i enlighet med bilaga 1 samt att Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge alla bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta policyn. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska implementera Stockholms stads näringslivspolicy i samband med upprättande av verksamhetsplaner och budget för kommande år.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Jonas Lauri
Tf. avdelningschef

Bilaga

1. Stockholms stad näringslivspolicy

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magdalena Bosson, Stadsdirektör	2019-07-04
Jonas Lauri, Tf. avdelningschef	2019-07-04